

Sa dolaskom lepog vremena, povećava se održavanje brojnih raznoraznih manifestacija na teritoriji naše zemlje. Ima ih svih vrsta, ima ih svako mesto, svako selo, organizacije, pojedinci...

Teško je ustanoviti njihov broj, ali je Zavod za proučavanje kulturnog razvitka mapirao 800 najznačajnijih kulturnih manifestacija od čega najviše u Vojvodini (56,9 odsto).

Smatra se da je najstarija folklorna manifestacija Smederevska jesen koja se organizuje na Smederevskoj tvrđavi od 1888. godine, a najstarija kulturna manifestacija Vukov sabor u Tršiću (od 1933. godine). Najstarija muzička manifestacija je Dragačevski sabor trubača (600.000 posetilaca), koji traje od 1961. godine i posle beogradskog Bir festa (više od milion posetilaca) je najbrojnija. Manja, ali isto tako značajna manifestacija u slavu piva je ona u Zrenjaninu, a u samom vrhu po broju gostiju na jednoj manifestaciji su i Velikogospojinski dani za koje opština Novi Bečej dovodi najpoznatija imena iz sveta muzike. Za manifestaciju koja privlači najveći broj stranih turista (10.000), smatra se novosadski muzički festival EXIT. Najnoviji muzički, a istovremeno i zimski festival bogatog sadržaja je Big Snow fest na Kopaoniku, koji se održava od 19-25. marta. Najstarija vojvođanska manifestacija, turistička Kobasicijada, egzistira 28 godina i više puta je obarala svetski rekord u dužini jedne kobasice (najnoviji 2028. metara). Zanimljivo je napomenuti da se u Srbiji godišnje organizuje više od 200 likovnih kolonija, pojedine i sa međunarodnim učešćem, a najstarija je održana još 1904. godine u Sićevačkoj klisuri.

Iako manifestacije u Srbiji traju čitavu godinu, najbrojnije su u toku letnjih meseci (u Beogradu u jesen). Tada dolaze na red "najjače": Guča, Bir fest, Nišvil, EXIT, Vrnjački karneval, BELEF, Festival uličnih svirača u Novom Sadu, Etno festival u Gornjem Milanovcu, Velikogospojinski dani, Dani piva... Srbija je tada, bukvalno, zemlja festivala, ali...

Baš to ali, vraća ovu priču na pravi put, tj. na najbitnije pitanje: Kako od ovih događanja napraviti srpski brend?! Niko ne spori ulogu i značaj države, Turističke organizacije Srbije i lokalnih

turističkih organizacija, koje su, uz brojne druge aktere, doprinele priličnoj afirmaciji ovih manifestacija u zemlji i inostranstvu, mada, ima slučajeva i da pojedine turističke organizacije, tj. opštine, pokušavaju da preuzmu neke već poznate ...ijade. Pitanje glasi, kako ih ili bar većinu njih, unaprediti, da ne upadnu u kolotečinu i postanu dobro posećeni vašari sa kojekakvim džidžabidžama, već da se sve to digne na jedan viši nivo. Pojedini festivali stekli su naklonost ne samo domaće publike, već i turista iz inostranstva, koji tek po dolasku u našu zemlju uviđaju da Srbija i njeni žitelji, nisu babaroge, nego jedan ponosan narod sa bogatom kulturno-istorijskom tradicijom i obiljem prirodnih lepota.

Čini se da bi na tom poboljšanju imidža mnogo više trebalo da porade ne jedno, već sva nadležna ministarstva u Vladi Republike Srbije, jer je očigledno da bez njihove pomoći, ovi projekti (festivali) neće napredovati. Više je nego jasno da turizam ne može sam i da je potrebno, posebno u seoskim sredinama, pa i manjim gradovima koji imaju već "ozbiljne" festivale sa reputacijom, unaprediti infrastrukturu i proširiti lepezu pomoći onima koji su zainteresovani za ovaj vid privređivanja, davanjem povoljnih kredita za adaptaciju postojećih ili izgradnju novih objekata i infrastrukture.

Najvidljiviji pomaci u seoskom turizmu (ovom prilikom ne govorimo o Zlatiboru, Kopaoniku ili poznatijim banjskim mestima) su u Dragačevskom kraju, gde sve više domaćinstava shvata da se od turizma može dodatno zaraditi, pa i dobro živeti, ne samo u vreme Guče, već i tokom godine, ukoliko ima šta da se ponudi, a hvala Bogu, ima. No, u većini mesta to nije slučaj. Da su neke sredine totalno van ove priče, govori primer iz jedne sremske opštine, gde je lokalna organizacija anketirala više od 1500 domaćinstava sa pitanjem da li žele da krenu u razvoj seoskog turizma, za šta je bilo zainteresovano tek nekoliko procenata anketiranih, što je posledica neznanja, ali i finansijske nemoći (nesigurnosti) da se tzv. gostinske sobe uredi za prijem turista ili izgradi adekvatan stambeni prostor za prijem gostiju.

A da su mnoge manifestacije prerasle smeštajne (da ne govorimo o sadržajnim) kapacitete svojih mesta, pokazuju primeri iz Turije, Temerina, Novog Bečjeja pa i Zrenjanina, koji iako više nema fabriku piva, ima odlično posećeni festival sa ovim prefiksom. Nažalost, kada se u jednom danu pojavi 300 gostiju u ovom gradu smeštajni kapaciteti su, kao i gotovo svugde, sem u velikim gradovima i turističkih centara, nedovoljni za prijem gostiju.

Jasno je da Srbija ni za vreme prastare, pa ni stare Jugoslavije, nije bila baš neka razvijena turistička destinacija, ali, definitivno, danas ima mnogo potencijala za razvoj. Jedan od njih je, svakako, festivalski iliti manifestacioni turizam, koji je počeo da dovodi sve više stranih turista. No, nije dovoljno imati samo jednu dobro osmišljenu manifestaciju. Za dobru sliku nije dovoljan jedan kamenčić, već čitav mozaik lepo složenih detalja. Problem je, samo, što to slaganje mozaika kod nas ide nekako sporo i što nam, u međuvremenu, neke druge zemlje odvlače ne samo strane, već i naše turiste. Ako se zna da svaka manifestacija ima svoju ekonomsku računicu, da doprinosi ukupnom razvoju jednog kraja, ali istovremeno i poboljšava imidž naše zemlje, neophodno je mnogo više konkretno, a ne samo na rečima, podržavati ovu granu privrede, i govoriti kako je turizam naša (propuštena) šansa.

Najveći broj kulturnih manifestacija u Srbiji, odvija se u Beogradu, koji je prestonica festivala i

raznoraznih kulturno-zabavnih manifestacija. Navođenje spiska manifestacija oduzelo bi nam previše prostora, pa, ovom prilikom pominjem BEMUS, BITEF, FEST, BELEF, Međunarodni džez festival, Oktobarski salon... Dosta manifestacija internacionalnog karaktera odvija se u Nišu, Novom Sadu, Vrnjačkoj Banji, Subotici... Evo kratkog pregleda najposećenijih:

Novi Sad: EXIT, Cinema cyti ; Sterijino pozorje, Internacionalni festival alternativnog i novog teatra (INFANT), NOMUS, Festival uličnih svirača...

NIŠ: Filmski susreti, Festival glumačkih ostvarenja domaćeg filma, Muzički festival Nisomnija, Međunarodni džez festival Nišvil, zvanično najbolja džez smotra u jugoistočnoj Evropi, Internacionalne horske svečanosti, Niške muzičke svečanosti - NIMUS ...

Vrnjačka Banja: Vrnjački karneval je uz Guču i EXIT najveća turistička manifestacija u Srbiji i svakako predstavlja vrhunac među brojnim događanjima u ovom mestu. Tokom nedelju dana u julu, Vrnjačka Banja je scena na kojoj se održava veliki broj maskenbala, festivala, koncerata, predstava, sportskih dešavanja, koji privuku 200.000 ljudi... Festival filmskog scenarija u avgustu ove godine održaće se po 36., a tzv. LOVE Fest 6. put. Rađaju se i novi festivali. Tako će se 7. i 8. aprila u Vrnjačkoj Banji održati prvi Festival zdravlja pod nazivom **NATURA SANAT fest...**

Bajina Bašta: Smotra amaterskih pozorišta Zlatiborskog okruga, Likovna kolonija Zoran Matić, Dani Rače ukraj Drine, Drinska regata...

Čačak: Disovo proleće, Memorijal Nadežda Petrović, Festival animiranog filma, Kulturno leto u Čačku, Dani evropske baštine, Letnji dani kulture u Ovčar-banji...

Ivanjica: Zvuci Golije, Javora i Mučnja, Festival srpske izvorne pesme, Ivanjički festival kulture - Nušićijada, dobitnik Turističkog cveta za 2011. godinu...

Jagodina: Festival komedije, Susreti sela, Muzička jesen, Oktobarski salon naivaca...

Kraljevo: Međunarodna likovna kolonija Studenica, likovni saloni - Novembarski i Dečji majski salon, Dani jorgovana....

Kragujevac: Međunarodni pozorišni festival JoakimInterFest, međunarodni Jazz fest, međunarodni lutkarski festival Zlatna iskra...

Kruševac: Međunarodni festival humora i satire Zlatna kaciga, Filozofsko-književna škola, Belovodska rozeta, Padeški kladenac, Međunarodna likovna kolonija za decu Biberče, Festival profesionalnih pozorišta Srbije Joakim Vujić...

Negotin: Mokranjčevi dani, Krajinski običaji...

Novi Bečej: Velikogospojinski dani, Dani Josifa Marinkovića, Leto na Tisi, Opasuljivanje...

Požarevac: Ljubičevske konjičke igre, Uskršnji etno festival, Sestroljinski dani, Ostrovački bečarac...

Ribarska Banja: Kulturno leto u okviru koga se održavaju brojne manifestacije...

Sokobanja: Banjsko kulturno leto, Susreti Sveti Jovan Biljober, Sajam lekovitog bilja, Međunarodni festival Prva harmonika-Sokobanja...

Severna Kosovska Mitrovica: Dečji muzički festival Cvrkuti sa Ibra ...

Sombor: Tradicionalni somborski Pozorišni marathon, Somborsko leto, Veljkovi dani, Bijenale Likovna jesen, Dečji festival Šareni svet, Bodrog festival u Bačkom Monoštoru...

Subotica-Palić: Međunarodni pozorišni festival za decu, Međunarodni filmski festival na Paliću, Muzički festivali Trenchtown i String festival, Književni festival Pisci u fokusu, Berbanski dani, Palićko leto...

Šabac: Vašar humora i satire Čivijada, Šabački letnji festival u okviru koga se održavaju muzički spektakli, predstave, koncerti i bioskopske projekcije, kao i međunarodni Džez i bluz festival...

Temerin: Januarski sajam vina, Been festival – Pasuljjada, Međunarodni festival cveća, Dani evropske baštine...

Valjevo:

Tešnjarske večeri; Džez festival...

Vranje: Etno sajam i desetak kulturnih manifestacija, Borini pozorišni dani, Borina nedelja, Dani karanfila u Vranjskoj Banji...

Vršac: Međunarodni festival folklor Vršački venac, Pozorišni festival Vršačka pozorišna jesen, Dani berbe grožđa – Grožđebal, Vino fest.. .

Zaječar: Dani Zorana Radmilovića, Gitarajada, pesnički festival Mladi maj i Likovna kolonija Gamzigrad...

Zrenjanin: Dani piva, Međunarodni bijenale akvarela, Etno-festival Žetelačke svečanosti, Etno – festival Banatske vredne ruke...

Zvečan: Međunarodni džez i bluz festival...

[Više slika sa raznih manifestacija u Srbiji, možete videti o v d e.](#)